

Basal lingvistisk terminologi

Ordklasser / morfologi	Grammatiske kategorier/ Funktion	Eksempel
Substantiver (navneord) SUBST	<i>Genus, numerus, kasus</i> Benævner personer, genstande, tilstande, begreber	<i>mand, vase, søvn, snorken, filologi; дом, моча</i>
Pronominer (stedord) PRON	<i>Genus, numerus, kasus, person</i>	
- personlige	- vikarierer for substantiver	<i>Jeg, mig, han, hun, hende, vi, I, de/De</i>
- interrogative (spørgende)	- spørgende funktion	<i>Hvem, hvad, hvilken? Kmo, умо?</i>
- possessive (ejestedord)	- attributiv funktion	<i>Min, hans, hendes, din, Deres, vores</i>
- demonstrative (påpegende)	- attributiv funktion	<i>Denne, den, hin, disse</i>
Adjektiver (tillægsord) ADJ	<i>Genus, numerus, kasus</i> Beskriver egenskaber ved substantiver	<i>Gul, dansk, gråmeleret, sød, fiktiv</i>
Verber (udsagnsord) VB	<i>Person, numerus, tempus, aspekt, diatese, modus, (på russisk også: genus)</i> Beskriver handlinger (tilstande og aktiviteter) – ”udsiger” noget om noget/nogen	At <i>sove</i> , han <i>løber</i> , vi <i>sang</i> , bussen <i>kører</i> , turen <i>køres</i> dagligt, et <i>brændende</i> *ønske
Adverbier (biord) - herunder også negationer ADV	Beskriver ledsagende omstændigheder i forhold til verber, adjektiver og andre adverbier	At sove <i>længe</i> , han løber <i>meget hurtigt</i> , vi sang <i>højt</i> , bussen kører <i>måske</i> , den kommer <i>sikkert ikke</i> ,
Præpositioner (forholdsord) PRÆP	Beskriver (formidler) en relation mellem et verbum og et substantiv eller pronomen	At læse <i>i</i> avisen, vi sidder <i>ved</i> bordet, vi ser <i>på</i> det
(Negationer NEG), konjunktioner CONJ, præpositioner, partikler	Klitisk funktion - knytter sig til andre ord.	Hans <i>og</i> Grethe. En tur <i>i</i> skoven.

* Former på –ende er teknisk set participier (tillægsformer). Disse afledes af verber, men udfylder en funktion, der er mere attributiv end prædikat.

Syntaktiske begreber	Funktion	Eksempel
Subjekt (grundled) S	Det handlingsudførende led	<i>Jeg</i> læser avisen, <i>hunden</i> bider postbuddet, <i>at rejse</i> er at leve <i>Иван</i> – инженер
Prædikat (udsagnsled) P	Det handlingsbeskrivende led – beskriver handlinger, tilstande, aktiviteter i relation til subjektet (hvis et sådant findes)	Jeg <i>læser</i> avisen, hunden <i>bider</i> postbuddet, at rejse <i>er at leve*</i> , huset <i>er gult*</i> <i>Иван</i> – <i>инженёр</i>
Direkte objekt** (genstandsled) O	Det handlingsmodtagende led – ingen præposition	Jeg læser <i>avisen</i> , hunden bider <i>postbuddet</i> , han gav hende <i>en rose</i>
Indirekte objekt** COMP	Det handlingsmodtagende led – præposition eller anden kasus end akkusativ (oblik kasus)	Jeg læser <i>i avisen</i> , hunden ser <i>på postbuddet</i> , han gav <i>hende</i> en rose
Attribut ATTR	Beskrivende elementer	Jeg læser i den <i>friske</i> avis, den <i>gale</i> hund bider det <i>traumatiserede</i> postbud, et <i>gult</i> hus, et hus <i>af mursten</i> ***
Adverbial ADV	Omstændigheder i forhold til handlingen	At sove <i>godt</i> , at sove <i>hver dag til kl. 9</i>
Kongruens	Overensstemmelse i køn, tal, kasus, person, aspekt, tempus	Et gult hus, <i>en</i> gul rose, gule roser. Jeg <i>så</i> , at hun <i>læste</i> .
Rektion	Styrelse – det, at noget styrer noget andet og f.eks. udløser en bestemt kasus	Til lands, i søvne

* Prædikater kan være sammensat af en verbaldel ('er') og et adjektiv ('gult') eller et andet ord.

** I stedet for distinktionen direkte objekt / indirekte objekt møder man ofte termen **komplement**, som dækker over de sætningsled, der "kræves" af verbet.

*** Attributter kan være andet end adjektiver. Attributive adjektiver står *foran* et substantiv (et *gult* hus), medens attributter af typen 'et hus *af mursten*' kaldes efterstillede (ikke-kongruerede) attributter.